

Toekomstvisie Sluipwijk & Plassengebied

*aanzet vanuit de bewoners
Dorpsteam Sluipwijk & Plassengebied
1 augustus 2021*

Inleiding

Het dorpssteam Sluipwijk en Plassengebied heeft dit visiedocument opgesteld om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de dorpsvisie van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk.

Het dorpssteam is een bewonersplatform, ruim 10 jaar geleden gevormd op initiatief van de gemeente om de participatie met bewoners te bevorderen. De leden zijn bewoners die zich op vrijwillige basis inzetten voor het welzijn van hun leefomgeving.

Missie

Het dorpssteam is de stem van de bewoners bij het maken van beleid en keuzes voor het behoud van de huidige waarden en de nieuwe ontwikkelingen in het plassengebied.

Sluipwijk & Plassengebied

De volgende kernwaarden, genoemd in de bewonersenquête zomer 2020, staan centraal:

- Natuur
- Landelijk karakter
- Rust & ruimte

Dit is waarom mensen genieten van het wonen en recreëren in het plassengebied. Ze benadrukken dat de bewoners een groot hart hebben en respect voor de natuur.

Visie

Het dorpssteam zet zich om het unieke karakter van het plassengebied te behouden: Natuur en cultuur-historische waarden (landschap).

Evenwicht vinden in 'het Behoud' en 'het Genieten' van de natuurlijke omgeving. 'Met elkaar' leven en niet 'naast elkaar'.

Strategie:

Participatie is het sleutelwoord.

Het dorpssteam vraagt inbreng en betrokkenheid van de bewoners; de zuurstof die het dorpssteam in leven houdt. Onder andere door een fijnmazig net van aanspreekpunten in het gebied en het betrekken en benaderen van bewoners via bewonerspanel, enquêtes en de eigen website en facebook.

Ontwikkeling toekomstvisie Sluipwijk & Plassengebied

Het resultaat van de bewonersenquête van juli 2020 vormt een belangrijke basis voor deze visie. In totaal ontving het dorpssteam maar liefst 309 ingevulde formulieren retour (op 985 adressen). Een hoge respons van 31% en ruim voldoende voor gefundeerde conclusies. De resultaten zijn via de dorpssteam website, de nieuwsbrief en de lokale krant 'Kijk op Bodegraven Reeuwijk' gepubliceerd. De ontvangen positieve reacties bevestigden dat we op de goede weg waren.

Op 21 september 2020 organiseerde het dorpssteam een bewonersbijeenkomst in De Brug. Hier werden de enquêteresultaten gepresenteerd, uitleg gegeven over de komende omgevingswet en, belangrijk, interactie met de deelnemers. Zie ook <https://sluipwijk.dorpenwijk.nl/dossier-dorpsvisie/>

Het afgelopen jaar heeft het dorpssteam gewerkt aan deze toekomstvisie. Conceptversies zijn voorgelegd aan het bewonerspanel (85 bewoners), stichting Veen, Vereniging de Sluipwijkse plassen, dorpssteam Reeuwijk Brug en anderen. Deelname aan diverse bijeenkomsten georganiseerd door de gemeente Bodegraven-Reeuwijk (toekomstvisie) of Stichting Veen (gebiedsvisie Reeuwijkse Plassen) hebben eveneens bijgedragen aan de formulering van deze visie. Hier werd veel kennis en informatie uitgewisseld door partijen die actief en betrokken zijn bij het behoud van het plassegebied (o.a. Hoogheemraadschap Rijnland, Groenalliantie, IVN, Staatsbosbeheer, eigenarenverenigingen) als ook organisaties met economische belangen die hun stempel op het gebied willen drukken.

Het eindresultaat, de toekomstvisie Sluipwijk en Plassengebied, ligt nu voor u. Op de volgende pagina's geeft het dorpssteam per thema relevant voor de omgevingswet een kort en bondig omschreven visie gevolgd door een lijst van punten voor behoud of aanpassing.

Inhoud

Inleiding	2
THEMA'S	4
Wonen cultuur historisch erfgoed	4
Kennisdeling 'wonen op veengrond'	4
Nieuwbouw / herbouw	4
Mantelzorgwoningen	4
Bescherming cultuurhistorie	5
Natuurlijk wonen	5
Bescherming natuurgebieden	6
Sociaal domein en gezondheid	7
Verkeer & veiligheid	8
Openbare ruimte	9
Uitstraling & veiligheid	9
Geluid	9
Recreatie & Toerisme	10
Zonering bestemmingsplan	10
Recreatiepercelen / recreatiewoningen	10
Waterrecreatie	10
Recreatie op de weg	11
Water	11
Klimaatverandering	11
Energie en duurzaamheid	12
DE PRIORITEITEN OP EEN RIJ	13

THEMA'S

Wonen | cultuur historisch erfgoed

Visie 2030: de woonhuizen en bebouwing passen (nog steeds) bij het landelijk karakter. De percelen geven ruimte aan doorzichten in het plassengebied en veenweiden. In Sluipwijk is een deel van de kern beschermd dorpsgezicht.

Iedereen is ervan bewust dat de mate van bebouwing en verkeersdruk nauw samenhangen. De wegen op slappe veengrond in het plassengebied zijn niet berekend op hoge verkeersdruk (veel en/of zwaar verkeer). Het plassengebied en Oukoopse polder zijn uitgesloten als uitbreidingslocatie voor nieuwbouw.

Kennisdeling 'wonen op veengrond'

- Opzetten van een informatieve website waar bewoners kennis kunnen delen en met vragen terecht kunnen over wonen en verkeer op veengrond, specifiek voor het plassengebied. (o.a. effect waterpeil op bebouwing en bodemdaling)
- ODMH toetst plannen op gebruik duurzame bouwmethodes die rekening houden met veengrond/bodemdaling.
- Verplicht de aanvoer van bouw materiaal met klein vervoer over weg of water.
- Invoering van een zogenaamd 'kavelpaspoort' met hierop informatie over eigenschappen en reguleringen die van toepassing zijn (natuurwaarden, zoning, onderhoud natuurvriendelijke oevers (NVO), inrichting of dergelijke).

Nieuwbouw / herbouw

De keus voor het behoud van ruimte voor natuur vraagt een stop in de verdere verdichting van bebouwing. Dit principe verankeren in het beleid en toetsingskader bij gemeente en het ODMH.

- Geen toename woningen buiten het huidige vastgestelde bestemmingsplan.
- Geen vergroting van woningen bestaan buiten de bestaande regelingen.
- Toetsing plannen voor bebouwing op criteria passend in het gebied (grootte en hoogte) en de cultuurhistorie.
- Besluitvorming omgevingsvergunningen door meerdere personen (4-eyes principle) in plaats van één persoon (dorpsbouwmeester).

Mantelzorgwoningen

- Aanvulling op de landelijke regeling ter voorkoming van verdichting bebouwing door nieuwbouw of vergroting bijgebouw: voorwaarde om na het overlijden van de verzorgde binnen redelijke tijd de situatie voor plaatsing van de mantelzorgwoning te herstellen.

Bescherming cultuurhistorie

- Selectie markante 'objecten' voor bescherming dorpsgezicht / cultuurhistorie.
- Status gemeentelijke monumenten versterken door eisen voor betere bescherming/onderhoud.
- Kenmerkende doorkijkpunten inventariseren en beschermde status geven.

Natuurlijk wonen

- Gemeente formuleert en past duisternisbeleid met de volgende uitgangspunten:
 - beperkt lichthinder openbare verlichting,
 - geen verlichting bij de achterste plassen,
 - richtlijnen voor buitenverlichting aan bewoners.
- Dorpsteam i.s.m. partijen actief in het gebied geeft voorlichting over inrichting percelen:
 - gebruik van inheemse beplanting
 - aanleg natuurvriendelijke oevers (NVO)
 - herstel verdronken eilanden
 - onderhoud beplanting/heggen grenzend aan de weg (om bermschade te voorkomen)
 - beperk buitenverlichting (i.v.m. nachtdieren en trekvogels)

Bescherming natuurgebieden

Visie 2030: Belangrijk zijn Natura2000 en weidevogelgebied. In het plassengebied is beter onderscheid aangebracht tussen recreatiegebied (sport & ontspanning) en natuurgebied (rust & ruimte), waardoor de leefomgeving voor aangewezen icoonsoorten is verbeterd.

Veel aandacht gaat uit naar kennisdeling en educatie van eigenaren en recreanten. Door samenwerking en aankopen is er in 2030 meer aaneengesloten natuurgebied ontstaan (groene corridor). Recreanten worden goed voorgelicht en gaan zorgvuldiger om met natuurwaarden.

Het dorpssteam steunt de gebiedsvisie Stichting Veen voor behoud en beheer van het plassengebied en is betrokken bij de verdere uitwerking met oog voor behoud leefomgeving van bewoners.

Het dorpssteam steunt en maakt zich sterk voor de volgende initiatieven tezamen met andere partijen in het plassengebied:

- Mogelijkheden verkennen voor de ontwikkeling van een ecologische -groene- corridor rond het plassengebied (Natuurnetwerk Nederland?/wetlandgebied?):
 - Oostsloot - behoud bestemming agrarisch en/of natuur;
 - de Steupel (gedeeltelijk) - behoud bestemming natuur;
 - Perceel Vlietdijk - behoud bestemming agrarisch en/of natuur.
 - Polder Abessinië
- Toename van Natuurvriendelijke Oevers
 - door stimuleringsmaatregelen en educatie,
 - door onderhoud te waarborgen: “eenmaal aangelegd = beschermen”.
- Herstel- en onderhoudsplan ‘verdrongen’ eilanden
 - Behoud wat er is, leg geen nieuwe eilanden aan. (behoud open karakter; afwijzing van concept stapstenen in de afgewezen gebiedsvisie (2019) van Stichting Veen).
- Inzetten om een goede leefomgeving te scheppen en te behouden voor icoonsoorten.

Otter

Krabbescheer

- Sloten / weteringen beschermd en goede waterdoorstroom
 - Herstel gedempte sloten d.m.v. herinrichting
 - Onderhoudsplan voor ecologisch slootbeheer
- Ecologisch bermbeheer optimaliseren
 - alleen gebiedseigen planten in bermen plaatsen.

- Informatie voor nieuwkomers om kennis over te dragen over het behoud van cultuurhistorie en natuurwaarden.
- Bomenaanplant Abessinië door aanleg houtwal aan de rand A12 (meer natuur, geluidswal en verhult zicht op pakhuizen Bodegraven; reclamezuil Bodegraven).
- Geen ontsluiting van nieuwe vaarwegen om de evenwicht tussen natuurwaarden en het huidige gebruik van het gebied te behouden. Voorkom overmatige toename van vaarrecreatie.

Bloeiende bermen voor biodiversiteit

Sociaal domein en gezondheid

Visie 2030: De gemiddelde leeftijd van bewoners is hoog. In 2020 was $\pm 37\%$ bewoners 65 jr of ouder (bron gem. Bodegraven-Reeuwijk) versus landelijk $\pm 20\%$ (bron CBS). Bewoners wonen tot op hoge leeftijd zelfstandig en zijn zelfredzaam door goede thuiszorg, toegang tot voorzieningen die zelfstandigheid ondersteunen en sociale cohesie in de buurt (kerk, verenigingen of gemeente). Wanneer zelfstandig wonen niet meer kan, is er binnen de gemeente behoefte aan voldoende aanbod van seniorenwoningen of ouderenzorg.

Goed bewegen is belangrijk en gezond, een rondje in de buurt wandelen is mogelijk gemaakt door verbetering van de verkeersveiligheid (zie thema verkeersveiligheid). Ook minder valide ouderen en jonge kinderen op de fiets kunnen veilig over straat.

Uit de bewonersenquête kwamen geen /weinig punten naar voren over sociale domein/gezondheid. Dit thema komende jaren verder uitdiepen door aanvullende bewonersenquêtes en bijeenkomsten en afstemming met dorpsteam Reeuwijk Brug. Aandachtspunten die we hierin mee willen nemen zijn:

- Glasvezel (betaalbaar voor allen) om goed digitale toegang tot zorg voor ouderen te waarborgen.
- Goede toegankelijkheid hulpdiensten waarborgen.
- Voldoende dekking AEDs en regelmatig aanbod voor opleiding burgerhulpverleners in de buurt.
- Goede toegang tot de thuiszorg (hoe?; wat is er nu al; wat kan beter?).
- Ondersteuning door mantelzorg (hoe?; wat is er nu al; wat kan beter?).
- Vereenzaming oudere alleenstaanden tegengaan (hoe?; wat is er nu al; wat kan beter?).
- Signaleren van ontbrekende schakels in bovenstaand rijtje.

Verkeer & veiligheid

Visie 2030: wegen met landelijk karakter, dus oorspronkelijke smalle wegen en de bermen als natuur beheren. Inrichting van de wegen zorgt voor verkeersveiligheid. Duidelijke passeerpunten, doelmatige bebording en snelheidsverschil tussen weggebruikers minimaal. Inzet van technologie en 'self explaining road' zorgen voor beter weggedrag en het voorkomen bermbeschadigingen.

- Veiligheid wegen bevorderen door doordachte inrichting van wegen:
 - Fysieke breedtebeperking
 - Naast de poortjes ook weging door lussen in de weg voor maximaal gewicht.
 - Kritisch zijn op verlening van ontheffingen.
 - Ondernemers stimuleren te werken met klein materieel door zuinig en eenduidig om te gaan met ontheffingen.
 - Snelheid verlagen door 'optische effecten'
 - Gericht op 30km Sluipwijk en 40 km adviessnelheid overige wegen
 - Voorkeur voor natuurlijk begroeiing/markeringen/versmallingen.
 - Het aantal passeerplekken en effect hiervan op snelheid op elkaar afstemmen
 - Vermijd objecten die veiligheid, bermleven (overstekende dieren) of bermbeheer benadelen.
 - Betere scheiding langzaam en snel verkeer
 - Veiligheid door goed contrast tussen weg en (zachte) berm:
 - kleuren wegprint/ belijning / rammelstrook(?)
 - Beter gebruik / beter gedrag bij de passeervakken (wie wacht en wie doorrijdt)
 - Geschikte passeervakken markeren met passeerborden
 - Onderzoek technologische toepassingen
- Regulering verkeerspieken tijdens drukke weekenden en zomerse/ijswinter dagen
 - Uitwerken verkeersbeleid om doorgang bewoners en hulpdiensten te garanderen en parkeren in kwetsbare bermen tegen te gaan.
 - verkeersregelaars (?)/ inrijverbod met ontheffingsregeling (?)/ ...
- Veiligheid door verkeersbewegingen te beperken in samenspraak met de gemeente
 - Geen vergunning voor bedrijfsactiviteiten die tot toename verkeersbewegingen leiden
 - Campagne onder bewoners: stimuleren gebruik afhaalpunten of duurzame koeriers voor pakketjes en boodschappen.
- Verhogen delen van Lecksdijk, Ree en Oudeweg om overstroming te voorkomenGebruik van natuurlijke materialen (wilgentakken)

Samen zoeken naar oplossingen voor betere bescherming van de kwetsbare wegen en bermen en de weggebruikers.

Openbare ruimte

Visie 2030: Landelijk karakter met minimale verstoring door objecten en bebording. Duisternisbeleid beperkt de lichthinder voor mens en natuur met behoud van veiligheid “Licht waar het moet, donker waar het kan”. Mooi onderhouden bermen met duidelijke vastgestelde verantwoordelijkheden voor het onderhoud door de gemeente of door de grondeigenaar.

Uitstraling & veiligheid

- Ecologische bermbeheer, bloeiende bermen, aangepast maaibeeld
- Bescherming duisternis door beperking lichtpunten, soort en sterkte van de verlichting.
- Voorkomen van zwerfafval
 - Voldoende afvalbakken en toiletvoorzieningen
 - Inhaken op campagnes zoals Zwerfafvalchallenge en verstrekken afvalgrijpers
- Bermbeleid gericht op het informeren en uitvoering van de verantwoordelijkheden door gemeente en grondeigenaren.
- Aandacht voor veiligheid/inbraak
 - Voorlichting over preventie en het beperken van schade door inbraak

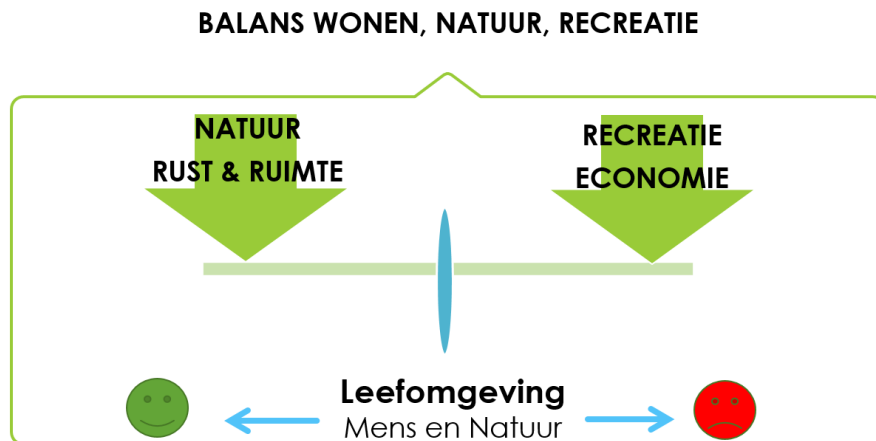
Geluid

Visie 2030: Beleid is gericht op de kernwaarden rust & ruimte, uitleg en invulling geven aan de status stiltegebied: een beschermd gebied in de natuur.

- Stiltegebied verankeren in regelgeving en communicatie (zie ook recreatie en toerisme).
 - duidelijk aangegeven op weg en water
 - tijdens vakantieperiodes beperking verkeer in weekenden / beperking verkeersregeling
 - maximum capaciteit / beheersingsmaatregelen
 - handhaving op weg en water
- Luchtverkeer - geluidsoverlast
 - Overheid maakt strakke afspraken met LVL over route en vlieghoogte en type vliegtuigen zodat geluidhinder >40db in Stiltegebied voorkomen wordt (gezien afstand tot Schiphol moet dit haalbaar zijn).
 - route over RPL is geen vastgestelde route; voorkom overlast door deze route te schrappen of verbied lange lage vlieghoogte bij aanvliegeroute Schiphol.

Recreatie & Toerisme

Visie 2030: bewoners zien dat maatregelen zorgen voor goede balans tussen rust en recreatie én de invloed van recreatie op onze bereikbaarheid en de (smalle)wegen. Positionering Reeuwijkse plassen als natuurgebied, recreatie gericht op rust en natuurbeleving. Betere spreiding van recreanten over gehele gemeente doordat andere kernen en landschap ook aantrekkelijk zijn voor een rondje vanuit Reeuwijks Hout.

Zonering bestemmingsplan

- Herzie wijze en toegankelijkheid van recreatie in natuurgebieden ter behoud van de kernwaarde rust en ruimte.
- Zonering van een groene corridor rondom het plassengebied als natuurgebied (beschermd tegen toewijzing als uitbreidingslocatie gemeente/provincie/rijksoverheid).

Recreatiepercelen / recreatiewoningen

- Overheid handhaaft de afspraken die in het bestemmingsplan gemaakt zijn voor het behoud van natuurwaarden en spelregels in het APV.
- Uitzonderingen op het bestemmingsplan die een negatieve impact hebben op de kernwaarden worden ongedaan gemaakt door verjaring en herzieningen.

Waterrecreatie

- Visie bepalen op toegang tot natuurgebieden – inperking aantallen / type
 - Regulering drukte door vaarontheffingen (kwantitatief/kwalitatief)
 - Gebruik technologie om drukte in het gebied te bepalen: beperken / ontmoedigen doorgang als filevaren of veilig sporten (roeien / zeilen/ zwemmen) in het geding komt.
 - Een selectie van kwetsbare leefgebieden in het plassengebied beter beschermen door beperkte toegankelijkheid (aantal en type vaartuig – eigenaren/watersport/...).
- Bekendheid met regels op het water verbeteren
- Handhaving van de regels die op het water gelden, met name tijdens drukte.
 - Aanpak overtreders max. snelheid 6 km
 - Aanpak geluidsoverlast in stiltegebied (geluidsdragers > 40 Db)
- Toename recreanten vraagt ook toename capaciteit handhaving

Recreatie op de weg

- Huidig netwerk fiets en wandelroutes is meer dan voldoende, zelfs teveel. Geen extra ontsluitingen creëren die recreatiedruk verder opvoeren.
- Onderzoek mogelijkheden om alternatieven voor wandeling 'rondje surfplas' te creëren in de "groene corridor": Oostsloot, Abessinië o.d.
- Bestaande fietsroute naar Bodegraven en Fort Wiericke (nu langs A12/N11) fietsvriendelijker maken of alternatief aanleggen zonder aantasting natuurwaarden.
- Aanpak van grote groepen wielrenners / gemotoriseerd in weekend / vakantietijd / mooi weerdagen door verdere regulering van toegang van type verkeer op bepaalde tijden.

Water

Visie 2030: Verbeterde waterkwaliteit op grond van normen passend bij het plassengebied. Normen zijn vastgesteld door actieve kennisdeling tussen experts van het Hoogheemraadschap en lokale experts met gebiedsspecifieke kennis. Behoud van deze kennis en onderzoeksresultaten in centraal kenniscentrum.

Het dorpssteam steunt de gebiedsvisie Stichting Veen voor verbetering waterkwaliteit en is betrokken bij de verdere uitwerking met oog voor behoud leefomgeving van bewoners. Er is behoefte aan een centrale regeling voor baggeren en het verwijderen veenbonken.

Het dorpssteam draagt via haar communicatiekanalen bij aan kennisdeling en bekendheid van de richtlijnen. Een laagdrempelig ingang voor vragen van bewoners over waterpeil, baggerbeleid en ecologisch slootbeheer.

Klimaatverandering

- Visie op rol Reeuwijkse plassen en polder op capaciteit waterreservoir bepalen (handhaven of vergroten; wat is het nu omvang?)
- Stop 'verlanding' in het plassengebied door uitbreiden landtongen (recent Elfhoeven) in ruil water elders in polder (HHRijnland gebied).
- Bewoners stimuleren om gedempte sloten te herstellen om neerslagextremen op te vangen en voor verbetering van grondwaterstand eigen percelen.
- Bomen behouden en aanplanten op A12 kant

Energie en duurzaamheid

Visie2030: bewoners zijn bewust hoe zij kunnen bijdragen aan een duurzaam gebruik van energie. Aardgasvrij maken van het plassegebied is een geleidelijk proces en wordt gedreven door particulier initiatief. Overheid faciliteert door gratis informatievoorziening en door de energie-infrastructuur toekomstbestendig in te richten.

- Naast algemene ook gebiedsspecifieke voorlichting: delen van ervaringen gelijksoortige woningen, woningen met voorbeeldfunctie.
 - Isoleren en besparen (Energie label A, energiezuinige apparatuur, vermijd sluipverbruik)
 - Stop gebruik van propaantanks waar mogelijk (scheelt verkeer tankauto)
 - Inzet natuurlijke bronnen warmtepomp/ zonne-energie/zonthermie
- Aanpassing energienetwerk bij gebruik natuurlijke bronnen (opslag/levering/afname)
- Stimuleren overstap naar elektrisch varen

Zon op de Gravekoop

DE PRIORITEITEN OP EEN RIJ

Onderwerp	Uitleg	Wie komt in actie?
Behoud natuur, rust, ruimte	Bewoners bewust maken hoe zij positief bij kunnen dragen aan natuur in eigen leefomgeving. Voorkom 'verpostzegeling' van percelen met natuurwaarden. Duidelijker scheiding sport & ontspanning versus natuurgebied. Groene corridor rond het plassengebied.	Dorpsteam/ gemeente BR / SBB
Stiltegebied	Handhaving overtredingen geluidsniveau en toegangsbeperkingen verkeer.	Gemeente BR / St. Veen
Wonen in de natuur	Voorlichting over de natuurwaarden, gebiedseigen planten, mogelijke verstoring door licht en geluid. Kennis delen met nieuwe en bestaande bewoners hoe rekening te houden met gebiedseigen flora en fauna. Particulieren dragen bij aan verbeterplannen (ideeën, uitvoerend en/of financieel).	St. Veen / Dorpsteam/ Bewoners
Nieuwbouw en herbouw	Stop verdichting bebouwing vanwege cultuurhistorische maar ook recreatieve waarden: behoud uitstraling landelijk karakter, dorpsgezicht Sluipwijk, doorkijken naar de plas en vergezichten polder. Inventariseer, bescherm en informeer.	Gemeente BR / Dorpsteam / Bewoners
Inrichting openbare ruimte	Landelijke uitstraling met gebiedseigen planten, minimale bebording en zorgvuldig beheerde bermen.	Gemeente BR / Dorpsteam / Bewoners
Recreatie & toerisme	Drukke recreatief verkeer in het plassengebied verlichten door betere spreiding; aantrekkelijker maken van bestaande fiets/wandelroutes naar overige kernen. Regulering toegang van drukte met name grote groepen (wielrenners/gemotoriseerd/etc.) in weekend/zomerse/winterse dagen. Recreatiebeleid voorzien van maatregelen voor regulering drukte. Toename capaciteit handhaving in lijn met toename recreanten/toerisme.	Gemeente BR / Groenalliantie / St. Veen
Verkeersveiligheid – doorgang en veilig wegdek	Beperken verkeersbewegingen en bewust voor duurzaam te kiezen: pakketjes zelf afhalen of duurzaam te laten leveren (campagne). Verbeteren gedrag weggebruikers (langzaam én snel verkeer) met doordachte weginrichting. Zwaar verkeer vermijden: activeren Fysieke Breedte Beperking; kritisch op ontheffingen, handhaving en stimuleren gebruik klein materieel bij onderhoudscontracten.	Gemeente BR / Dorpsteam / Bewoners
Waterkwaliteit	Bijdrage aan kennisdeling en bekendheid richtlijnen over waterpeil, baggerbeleid en ecologisch slootbeheer. (goed onderhoud met behoud biodiversiteit). Opzetten van centrale regeling voor baggeren en verwijderen veenbonken.	Dorpsteam / St. Veen
Energie en duurzaamheid	Gebiedsspecifieke aanpak en voorlichting over energietransitie. Aanpassing energienetwerk. Overstap naar elektrisch varen.	Gemeente BR / Bewoners / St. Veen
Voorzieningen	Betrouwbare, snelle en betaalbare internetkwaliteit voor allen. Goede voorzieningen voor zelfstandig wonen tot op hoge leeftijd. Inventarisatie behoeften.	Gemeente BR / Dorpsteam

Sluipwijk & Plassengebied

info@dorpsteamsluipwijk.nl

www.dorpsteamsluipwijk.nl